

АУТСОРСИНГ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

НАЗАРЕНКО С.М.

аспірант

ПЕРЕРВА П.Г.

д.е.н., професор,

*Національний технічний
університет «Харківський
політехнічний інститут»*

м. Харків, Україна

Метою проведення даного дослідження є виявлення тенденцій розвитку ІТ-аутсорсингу в нашій країні, обґрунтування його місця на світовому ринку аутсорсингу ІТ-технологій, розробка рекомендацій щодо розширення аутсорсингу ІТ-технологій в Україні. Дослідження проводили за допомогою емпіричних методів: вимірювання, порівняння, спостереження [1-10].

Аутсорсинг інформаційних технологій (ІТ-аутсорсинг) – це передача спеціалізованій компанії повністю або частково функцій, пов'язаних з інформаційними технологіями, а саме обслуговування мережевої інфраструктури, системна інтеграція, розміщені корпоративних баз даних на серверах спеціалізованих компаній, створення і підтримка публічних web-серверів, придбання в лізинг комп'ютерного обладнання, офшорне програмування. Український ІТ-ринок за час

свого існування в значній мірі вплинув на економіку країни, зокрема на розподіл висококваліфікованих фахівців. Надалі роль і значення ІТ-ринку буде тільки зростати. Український ІТ-ринок буде розвиватися досить швидкими темпами не тільки за рахунок національних компаній, які планують значно збільшити свій штат, а й за рахунок приходу нових іноземних гравців. Проте, експерти відзначають наявність однієї вельми значущої проблеми, яка пов'язана з нестачею кадрів в галузі. Пік демографічної ями, а, отже, і пік дефіциту фахівців в галузі, прогнозується на 2023 рік. Ця ситуація буде тиснути на ставки заробітних плат в галузі. За прогнозами як національних фахівців галузі, так і міжнародних організацій, експорт ІТ-послуг України буде рости в найближчі роки на 24-28% в рік і вже в 2024 році може перевищити 10 млрд доларів США. У той час як імпорт залишатиметься на досить низькому рівні. Прогноз темпів приросту імпорту становить 15 – 17% в рік

В нашій країні ринок інформаційних послуг перебуває в стані активного розвитку та зростання, що підтверджується його провідною роллю українських напрямків експорту різного роду послуг (в кращому стані лише сфера транспортних послуг) [1]. Щорічно ІТ-послуги в Україні демонструють стабільне збільшення, яке перевищує 20%, забезпечуючи свою провідну роль і на міжнародних ринках [2, с. 6].

В 2020 році український ІТ-ринок збільшився практично на 20 %, а доля експорту ІТ-технологій в структурі експорту України перевищила 8 % [8]. Послугами українських підприємств ІТ-аутсорсингу в 2019-2020 році скористалися понад 100 компаній світу. Суттєво збільшується кількість іноземних та сумісних підприємств на території нашої країни. За різними даними, в Україні від 3000 до 5000 ІТ-компаній. За даними українського уряду, на сьогодні на українському ІТ-ринку працюють 1142 продуктові компанії і 858 сервісних. На сьогодні вже більше ста R&D, які або перебувають у власності, або є партнерами таких гігантів як Google, Samsung, Siemens, Huawei [1]. Все це підтверджує суттєвий інтерес до сфери інформаційних послуг, свідчить про наявність великого попиту на них та формує значну кількість реальних можливостей для розвитку та укріплення економічного потенціалу України.

Предметом досліджень деяких великих інвестиційних компаній (наприклад, AVentures Capital, Aventis Capital, Capital Times, Intellias та ін.) детально вивчається ІІ-кластер, який створили Україна, Білорусь, Польща і Румунія. Спільний об'єм ІТ-експорту чотирьох країн досяг \$ 13 млрд. Загалом на них припадає 5% світового ринку. Лідирують Індія і Китай, які разом покривають 80% інформаційного ринку [1, 2]. Для оцінки вагомості і значущості цифрових технологій проведемо певне дослідження ринкових показників

інформаційного розвитку та ефективності роботи інформаційної сфери на світовому та національному ринках деяких країн, включаючи і Україну.

Для такого роду дослідження нами обрано дві найбільш розвинуті країни у галузі ІТ-технологій – Індія та Китай; дві країни з середніми за світовими мірками темпами розвитку ІТ-галузі – Німеччина та Великобританія; а також наша країна і чотири країни постсоціалістичного табору – Польща, Чехія, Російська Федерація та Словаччина для порівняння їх з Україною, оскільки ці країни є територіально близькими, а також мають схожу економіку.

Слід відмітити, що в цілому країнам останньої групи у сучасних умовах притаманна тенденція активного розвитку ІТ-індустрії, яка починає займати і в структурі ВВП і в структурі експорту країн, які досліджувалися, провідні позиції. На наш погляд, якщо вони прикладуть певні зусилля, направлені на покращення інфраструктурного забезпечення ІТ-сфери, то рівень інвестиційної привабливості для потенційних інвесторів суттєво збільшиться. Ці країни мають значні резерви недорогої, але висококваліфікованої робочої сили, а також ще далеко не повністю освоєну місткість ринку ІТ-технологій. До таких країн, на нашу думку, слід віднести і Україну.

Постачальники ІТ-аутсорсингу складають найбільшу частку на українському ринку ІТ-послуг. Не дивлячись на те, що кількість українських стартапів

(понад 2000 компаній) та міжнародних науково-дослідних центрів (понад 100 компаній) постійно збільшується, на підприємствах ІТ-аутсорсингу сьогодні працює понад 60% усіх ІТ-фахівців, які проживають в Україні. Зазначимо, що США та країни Західної Європи залишаються найбільшими цільовими ринками українських компаній ІТ -послуг. У 2012 році США були найбільшим споживачем українського експорту ІТ-послуг (81%). Останні дослідження показують, що це все ще є основним ринком для українського ІТ-експорту, але частка європейського бізнесу з роками значно зростає.

Перспективи розвитку українського ІТ-ринку, на нашу думку, пов'язані з декількома надзвичайно важливими напрямками. Надамо кожному з них коротку характеристику.

1. Необхідно запровадити системний підхід до розвитку та вдосконалення системи освіти і, що є найбільш важливим, вищої технічної освіти.

2. Крім розвитку та удосконалення системи підготовки фахівців в нашій країні, визначення найбільш важливих пріоритетів державного значення, розвитку внутрішнього ІТ-ринку, вітчизняній ІТ-спільноті необхідно задуматися над розробкою єдиної концепції майбутнього ІТ-сфери. Простіше всього можна просто заробляти гроші на всіх рівнях, в певній мірі поповнюючи як державний та місцевий бюджет, так і власні кишені ІТ-фахівців. Але, на наш погляд, з самого по-

чатку це не буде виграшним варіантом. З таким підходом ми ніколи не складемо гідної конкуренції провідним в ІТ-сфері країнам.

3. Потрібна термінова консолідація зусиль як держави, так і ІТ-спільноти для реформування національного податкового законодавства, що в підсумку збереже необхідні умови, які надають можливості розвитку ІТ-індустрії з метою збереження та підвищення рівня її конкурентоспроможності в першу чергу на світовому ІТ-ринку. Наявність конфліктних ситуацій між ІТ-бізнесом та державними органами у сфері оподаткування, на нашу думку, може в певній мірі проковувати відтік ІТ-кадрів за межі України. Проведення опитування 45% вітчизняних ІТ-фахівців розглядають питання переїзду в іншу країну [8]. З урахуванням нестабільної ситуації в нашій країні і реальні можливості погіршення системи оподаткування для ФОП, вказаний відсоток можливої еміграції може ще більше зрости.

4. Також конче необхідна тотальна автоматизація всіх сфер економічної діяльності країни. В тому числі і вітчизняної ІТ-сфери, тут вона не є виключенням. У найближчому майбутньому на світовому ІТ-ринку будуть конкурентоспроможними тільки ті регіони, країни, індустрії, спеціалізації, в складі яких буде креативна складова.

5. Також необхідно посилити спільні зусилля в напрямку зміцнення позитивного іміджу нашої країни

на міжнародній арені і світовому ІТ-ринку. Дуже важливо, щоб світова спільнота не ототожнювала Україну з тотальною корупцією та військовими конфліктами, а в більшій мірі визначала її позитивну і провідну участь участі в світовій економіці, в інноваційному розвитку і стратегічному партнерстві з провідними країнами і корпораціями в ІТ-сфері.

Врахування даних пропозицій дозволить вітчизняній ІТ-галузі створити та впровадити єдиний стратегічний план свого розвитку не на найближчі 2..5 років, а на найближчі 10..20 років.

Список використаних джерел:

1. Річні огляди економік різних країн світу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ved.gov.ru/exportcountries/>
2. Новікова А. П., Скоробогатова Н. Є. Аналіз розвитку світового та українського ринку ІТ-послуг. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С. 52–56. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5914&i=9>
3. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer.- Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.
4. Kobieliava T., Kocziszky G., Veres Somosi M. Compliance-technologies in marketing [Electronic resource] // MIND Journal. 2018. № 5. 10 p. URI: https://mindjournal.wseh.pl/sites/default/files/article/09-18/compliance-technologies_in_marketing.pdf.
5. Kosenko A.P., Kobieliava T.O., Tkachova N.P. (2017) The definition of industry park electrical products // *Scientific bulletin of Polissia*. № 3 (11). Part 2. С. 43-50.
6. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobieliava T.O. Compliance risk in the enterprise // *Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард-2017"*. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. С. 54-57.
7. Косенко А.П., Кобелева Т.А., Товажн्यानский В.Л. Диверсификация направлений технологического мониторинга с использованием тригонометрических функций // *Стратегические*

ориентеры развития инновационной деятельности. / За ред. П.Г.Перервы, О.И.Савченко. – Харьков : «Щедра садиба плюс», 2013. – С. 109-117.

8. Kosenko A.P., Kobielieva T.O., Tkachova N.P. Forecasting industry park electrical products // Науковий вісник Полісся. 2017. № 4 (12). Ч. 2. С. 106-111.

9. Гончарова Н.П., Яковлев А.И., Перерва П.Г. Маркетинг инновационного процесса // Учебное пособие - К.: ВИРА-Р, 1998.- 267 с.

10. Kocziszky G., Pererva P.G., Somosi Veres M., Kobielieva T.A. Compliance program: [tutorial] // ed.: P.G.Pererva, G.Kocziszky, M.Veres Somosi.– Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prynt», 2019.– 689 p.